

Pouk slovenščine na daljavo

Manja Žugman, prof. slovenščine, OŠ Ledina, bolnišnični šolski oddelki

Izobraževanje na daljavo se v Bolnišnični šoli OŠ Ledina v zadnjem času vse bolj uveljavlja, saj se na Pediatrični kliniki spreminjajo načini zdravljenja in so ležalne dobe bolnikov – naših učencev in dijakov – vse bolj kratke, pouk na daljavo pa je dobrodošel za usvajanje novih učnih ciljev, za odpravljanje vrzeli v znanju ali ujetje zamujenega in ohranjanje učne kondicije, potrebne ob povratku posameznika v njegovo vsakdanje šolsko okolje.

Uvod

V Bolnišnični šoli OŠ Ledina poučujem slovenščino otroke in mladostnike s posebnimi potrebami; in sicer učence od 6. do 9. razreda osnovne šole in dijake, ki prihajajo z različnih gimnazij in drugih poklicnih in tehniških srednjih šol. Pouk poteka individualno ali v manjših skupinah, v zadnjem času pa tudi na daljavo preko Spletne konference VOX.

Pri svojem delu kakor vsi drugi učitelji iščem vedno nove metode in oblike dela, se prilagam posamezniku in njegovim potrebam, zato moram biti kot učiteljica izjemno fleksibilna in vedoželjna ne le na svojem, temveč z razvojem sodobne tehnologije zmeraj bolj strokovno usposobljena tudi na računalniškem področju.

Učenci, upravičeni do izobraževanja na daljavo

Dolgotrajno bolni učenci in dijaki spadajo v skupino otrok s posebnimi potrebami, zanje pa je pouk na daljavo še posebej primeren. Možnost izobraževanja na daljavo imajo učenci in dijaki, ki vsak dan obiskujejo pouk kot osnovno, dopolnilno ali dodatno znanje; učenci in dijaki, ki so v času svojega zdravljenja doma; vrhunski športniki, ki jim športna udejstvovanja ne omogočajo vsakdanje prisotnosti pri šolskem pouku; otroci slovenskih diplomatov in drugih predstavnikov ali posameznikov, ki skupaj s starši bivajo v tujini krajši ali daljši čas, ter vsi ostali, ki jim izobraževanje na daljavo predstavlja alternativno ali dopolnilno obliko pridobivanja novih znanj (Adamič Makuc 2003).

Kratke ležalne dobe

Zaradi sprememb v načinih zdravljenja otrok in mladostnikov se krajša ležalna doba oziroma doba hospitalizacije, vendar pa morajo ti otroci še kar nekaj časa ostati v domači oskrbi, saj imajo na primer tako zelo oslABLJENO imunsko odpornost, da se zaradi možnosti dodatnih okužb še ne smejo vrniti v svojo matično šolo. Zanje je predvidena daljša rehabilitacija. Ko je posameznik hospitaliziran, je vključen v bolnišnično šolo in pouk poteka v živo, ko pa je doma, pa se izobražuje na daljavo. Pouk na daljavo v bolnišnični šoli namreč dolgotrajno bolnemu učencu ali dijaku ponudimo, če ga matična šola ne more ali ne želi, če je otrok brez odločbe o usmeritvi, če je v

slabem zdravstvenem stanju ali če je njegovo stalno bivališče preveč oddaljeno od bolnišnične šole, da bi ga lahko starši vsak dan pripeljali v bolnišnično šolo k pouku oziroma da bi lahko prišel sam. S poukom v bolnišnični šoli pa se mora strinjati učenec/dijak in njegovi starši, ki o tem podpišejo tudi soglasje, za nadaljnje delo pa je potreben še timski sestanek, na katerem se srečajo predstavniki matične šole, učitelji bolnišnične šole in zdravstveni tim, ki skupaj obravnavajo učenčev/dijakov položaj.

PRIMER IZ BOLNIŠNIČNEGA ŠOLSKEGA DELA

Na začetku lanskega šolskega leta sem začela poučevati učenca 6. razreda osnovne šole, za katerega se je zaradi hude bolezni predvidevala daljša hospitalizacija, med njo pa tudi presledki z daljšim časom bivanja doma. Pouk za učenca je v celoti prevzela bolnišnična šola.

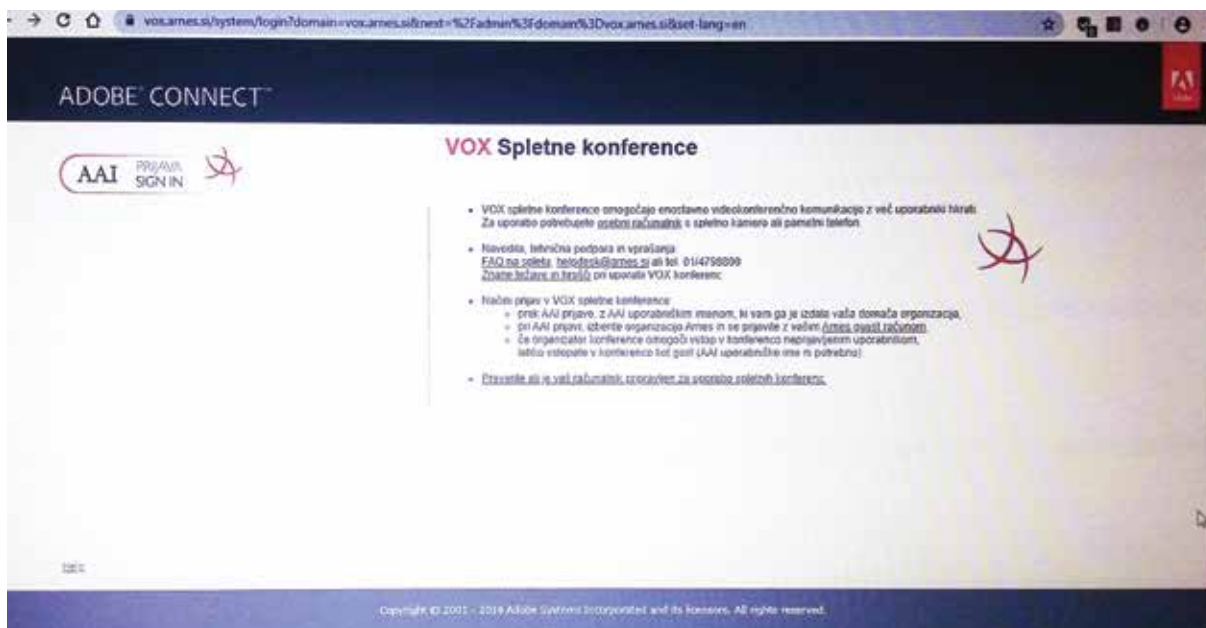
Iz matične šole sem od njegove profesorice slovenščine prejela smernice, da bodo v njegovem razredu v septembru in oktobru obravnavali književnost. Spoznali bodo ljudsko in umetno pravljico ter jo za očno tudi samostojno napisali. Učencu sta bili glede na zdravstveno stanje in preostale šolske predmete dodeljeni dve uri slovenščine na teden, kar je pomenilo, da je časa za usvajanje učne snovi pravzaprav malo. Najprej sva pravljice začela obravnavati v bolnišnični šoli v bolnici, potem pa je odšel za štirinajst dni v domačo oskrbo, zato sva morala s poukom nadaljevati na daljavo preko Spletne konference VOX. Tovrstno izmenjevanje je trajalo približno štiri mesece.

Rokovanje z VOX-om

Spletne konference VOX nisem poznala, zato se me je na začetku polaščal strah in negotovost, nisem se počutila dovolj suvereno. Naš računalničar mi je pokazal, kako se v spletno učilnico v sistemu Arnes prijavim, ustvarim povezavo z učencem ter mu na njegov e-naslov to povezavo (link) tudi pošljem. S svojim računalniškim znanjem je izobrazil tudi učenca, ko je bil ta še v bolnici, seveda pa je moral biti učenec tudi doma ustrezno opremljen (računalnik, slušalke, povezava z medmrežjem). Prednost VOX-a je bila ta, da na računalnik ni bilo treba nameščati nobenih dodatnih programov.

Poučevanje na daljavo zahteva ustrezno tehniško opremljenost.

Prijavno mesto v Spletno konferenco VOX.

Prihodnji dan se je pouk na daljavo začel. Z učencem sva vzpostavila povezavo, vendar je kar nekaj časa trajalo, da sva se po spletni konferenci končno slišala. Pred tem sva se klicala po telefonu in preverjala, na katere tipke klikava in kdo koga sliši. Med poukom oziroma med branjem in obravnavanjem pravljice je večkrat prihajalo do nevspečnosti in se z učencem nisva dobro slišala. Skupaj sva – vsak na svoji strani – preverjala, če imava vse povezano, če so slušalke dobro nameščene in priključene. Ugotovila sva, da učenec ni imel dobre-

ga stika med računalnikom in slušalkami. To je bila pri najinih naslednjih urah pouka kar pogosta težava, zaradi tovrstnih zapletov pa najina šolska ura ni trajala celih petinštirideset minut. Včasih se je zgodilo tudi to, da je prihajalo do glasovnega zamika ali pa je bilo med dvanajsto in drugo uro popoldan (če sva imela v tem času pouk) na pediatrični kliniki tako preobremenjeno omrežje, da se tudi midva z učencem nisva mogla srečati na spletni konferenci in sva morala uro pouka prestaviti na kasnejši čas.

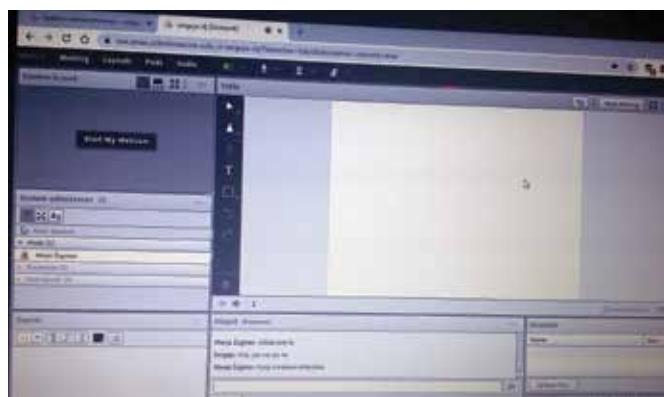
Vpogled v učiteljevo spletno konferenčno mesto.

Moteči dejavniki učnega procesa

Kljub začetnim težavam pa sva z učencem kaj hitro ugotovila, da nama pouk na daljavo ponuja številne možnosti uporabe spletnih gradiv, ogledov dokumentarnih krajših filmov, risanih filmov in podobno. Takšen način dela omogoča tudi tabelsko sliko, čeprav se je na začetku še nisem posluževala. Nekoliko drugačna je bila priprava na učno uro. Učencu sem na njegov spletni naslov posredovala učni list in mu naročila, naj si ga natisne, da ga bo lahko med uro reševal. Prvič sem to storila isti dan, ko sem imela uro pouka, a se je izkazalo, da učenec ni pogledal svojega e-maila, zaradi česar pa ni imel pripravljenih stvari za pouk. Torej sem morala v prihodnje poslati učni list kakšna dva dni prej in ga po telefonu v obliki sms sporočila opomniti, naj pogleda svojo spletno pošto. Druga pomanjkljivost je bila ta, da nisem mogla slediti učenčevemu zapisovanju in preverjati morebitnih pravopisnih in slovničnih napak, čeprav spletna konferenca to omogoča, a še nisem bila o tem dovolj poučena. Med zapisovanjem sem ga povprašala, kako je kaj napisal. Dobrodošla je bila uporaba klepetalnice, saj sem v okvirček spodaj zapisala kakšno besedo, ki je učenec ni znal ali je bila za njegove sposobnosti zapisa prezahtevna, on pa jo je lahko videl in prepisal. Vse njegove odgovore sem lahko preverila, ko je bil spet hospitaliziran. Med časom njegovega bivanja v bolnišnici sem ga tudi ocenjevala.

Včasih so najin pouk na daljavo prekinjali tudi drugi moteči dejavniki. Učenec je imel računalnik nameščen v dnevni sobi, ki je bila v istem prostoru s kuhinjo in jedilnim kotom, zato ga je med najino uro slovenščine tudi mama kaj vprašala. Zmotila ga je babica, ki je pozabila, da ima pouk, in mislila, da se samo igra. Včasih je hišni ljubljencek pogrešal njegovo bližino, pa je skočil nanj in ga presenetil. Za najino uro je bil lahko usoden tudi hišni zvonec, ko je učenec moral pogledati, kdo je prišel na obisk, ker ni bilo nikogar drugega doma.

Zapišem lahko, da je bil učencu pouk na daljavo všeč in da je računalnik kar dobro obvladal, saj se vidi, da je del njegovega vsakdana, sploh pa se mu ni bilo

Spletna učilnica, v kateri poteka izobraževanje na daljavo.

treba soočiti z učiteljem iz oči v oči ali morda zapisovati učno snov »pod pritiskom«, da ga nekdo opazuje. Včasih je tudi meni ponudil kakšen nasvet, zato sva se drug od drugega učila in se bodrila ter veselila majhnih skupnih uspehov.

ZAKLJUČEK

Kontinuiteta izobraževanja je za slehernega učenca in dijaka pomembna, a je pri dolgotrajno bolnih zaradi samega razvoja in poteka bolezni ter procesa zdravljenja velikokrat motena. Prav zaradi tega je pouk na daljavo (oziroma uporaba sodobne IKT tehnologije) še posebej dobrodošel, saj učenci in dijaki pridobivajo nova znanja in z učiteljevo pomočjo nadoknadijo zamujeno. Pokazalo se je namreč, da samostojno delo oziroma učenje posameznika ni dovolj, saj z učiteljem veliko lažje odpravlja svoje napake in vrzeli v znanju ter se osredotoči na bistveno, sicer pa tudi tovrstno delo poteka v različnem tempu. Ko se učenec počuti slabo, je obseg šolskega dela zmanjšan, ko pa so njegove psihofizične zmožnosti boljše, pa je tudi šolskega dela več.

Sodobna IKT tehnologija je primerna za učenčevo izobraževanje na domu, saj se lahko pouk izvaja v tistem delu dneva, ko se učenec najboljše počuti. Na takšen način lahko hitro nadomesti zamujeno, hkrati pa ohranja oziroma pridobiva kondicijo za polno šolsko delo, ki jo bo potreboval ob vrnitvi v matično šolo. Na takšen način se lahko pogovarja in družiti tudi s svojimi sošolci ter ohranja prijateljske vezi.

Pomembno je, da se učitelji na področju IKT tehnologije čim bolj izobrazimo in si pridobimo ter izmenjamo čim več izkušenj. Iz leta v leto je treba svoje znanje nadgrajevati, si čim več upati in vaditi tudi v praksi, predvsem pa se ne bati lastnih neuspehov, saj preizkušeno drži, da vaja dela mojstra in mojster vajo.

Viri

Adamič Makuc, A. (2003): Možnosti e izobraževanja za učence OŠ in za vrhunske športnike. V: Geder, M. (et al.): E-izobraževanje doživeti in izpeljati: zbornik strokovne konference. Maribor: Doba. Dostopno na: <http://www.mirk.si/snd/DOBA%20-%20Makuc%20referat.doc>, 24. 11. 2019.